

ชุดการจัดการเรียนรู้

แบบศูนย์การเรียนรู้

วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา(สุขศึกษา)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ยาและสารเสพติด

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชุดที่ 5 ยาและการใช้ยา

นางพัชรีย์ ตะเคียนเกลี้ยง

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

โรงเรียนพระทองคำวิทยา

อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มสาระวิชาที่ต้องอาศัยเทคนิคและความเข้าใจในการดำรงชีวิต ดังนั้น กระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียน ครูผู้สอนจึงต้องหาวิธีและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียน เรียนเนื้อหาได้บรรลุจุดประสงค์ตามหลักสูตรและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ชุดการจัดการเรียนรู้ แบบศูนย์การเรียนรู้ เรื่อง ยาและการใช้ยา ที่ครูผู้สอนได้สร้างขึ้นก็เป็นสื่อชนิดหนึ่งที่มุ่งหวังจะแก้ปัญหานักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มขึ้น เนื่องจากในห้องเรียนมีนักเรียนที่มีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน ชุดการจัดการเรียนรู้ “แบบศูนย์การเรียนรู้” เล่มนี้ได้จัดเนื้อหาจากง่ายไปหายากให้นักเรียนได้ศึกษาเนื้อหาแต่ละตอน โดยมีการเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมพร้อมทั้งให้นักเรียน ได้ตรวจสอบความถูกต้อง จึงเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนรู้ผลทันที

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ชุดการจัดการเรียนรู้ “แบบศูนย์การเรียนรู้” เล่มนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อครูและนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จะนำทางให้นักเรียนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

พัชรีย์ ตะเกียนเกลี้ยง

หน้า

คำนำ	1
สารบัญ	2
คำแนะนำการใช้ชุดการจัดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้	3
สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้และการแบ่งหน่วยการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้	4
แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง ยาและสารเสพติด	5
บัตรเนื้อหา ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความหมาย ความสำคัญและประเภทของยา	8
บัตรคำถาม ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความหมาย ความสำคัญและประเภทของยา	13
บัตรเนื้อหา ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ประโยชน์ ปัญหาและผลกระทบจากการใช้ยา	14
บัตรคำถาม ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ประโยชน์ ปัญหาและผลกระทบจากการใช้ยา	16
บัตรเนื้อหา ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง สาเหตุของการใช้ยาผิดหรือการติดยาหรือสถานการณ์การใช้ยาในปัจจุบัน	17
บัตรคำถาม ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง สาเหตุของการใช้ยาผิดหรือการติดยาหรือสถานการณ์การใช้ยาในปัจจุบัน	20
บัตรเนื้อหา ศูนย์การเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ปัญหาและอันตรายจากการใช้ยา	21
บัตรคำถาม ศูนย์การเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ปัญหาและอันตรายจากการใช้ยา	23
บัตรเนื้อหา ศูนย์สำรอง : ศูนย์การเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ยาสามัญประจำบ้าน	24
บัตรคำถาม ศูนย์สำรอง : ศูนย์การเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ยาสามัญประจำบ้าน	29
บรรณานุกรม	30
บัตรเฉลย	32

ชุดการจัดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้ เรื่อง ยาและสารเสพติด เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีการแบ่งหน่วยการเรียนรู้ออกเป็น 4 ชุด ๆ ละ 1 ชั่วโมงใช้เวลาเรียน 4 ชั่วโมง ดังนี้

ชุดที่ 5 ยาและการใช้ยา

แบ่งเป็น 5 ศูนย์การเรียนรู้

ชุดที่ 6 สารเสพติด 1

แบ่งเป็น 5 ศูนย์การเรียนรู้

ชุดที่ 7 สารเสพติด 2

แบ่งเป็น 5 ศูนย์การเรียนรู้

ชุดที่ 8 สารเสพติด 3

แบ่งเป็น 5 ศูนย์การเรียนรู้

โดยมีขั้นตอนในการเรียนรู้ ดังนี้

1. ศึกษาสาระสำคัญและจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ศึกษาเนื้อหาในแต่ละศูนย์การเรียนรู้ให้เข้าใจ
3. ทำบัตรคำถามตามคำสั่งในแต่ละศูนย์และตรวจสอบคำตอบจากเฉลย
4. ทำแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ยาและสารเสพติด หลังจากเรียนจบทั้ง 4 ชุด

และตรวจสอบคำตอบจากเฉลย

5. คำเฉลยแต่ละบัตรคำถามจะอยู่ส่วนสุดท้ายของแต่ละชุด

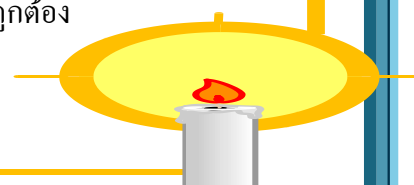
สาระสำคัญ

ยาเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่สำคัญมาก ซึ่งคนเราใช้ในการบำบัดโรค แต่ยา ก็มีทั้งประโยชน์และโทษ กล่าวคือถ้ารู้จักใช้ยาอย่างถูกต้อง ยาก็จะช่วยให้ร่างกายของผู้ป่วยหายเป็นปกติ แต่ในทางกลับกัน หากใช้ยาไม่ถูกต้อง นอกจากอาการเจ็บไข้ได้ป่วยจะไม่หาย ยังก่อให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิตด้วย ดังนั้นเราจึงควรเรียนรู้ศึกษาวิธีการใช้ยาให้ปลอดภัย เพื่อสุขภาพที่ดีของตนเองและสามารถแนะนำบุคคลอื่นได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถใช้ยาได้อย่างถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถแนะนำวิธีการใช้ยาให้กับผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถบอกประโยชน์และโทษของการใช้ยาได้อย่างถูกต้อง

การแบ่งหน่วยการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้

เรื่อง ยาและสารเสพติด

ชุดที่ 5 ยาและการใช้ยา แบ่งเป็น 5 ศูนย์การเรียนรู้

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1 ความหมาย ความสำคัญและประเภทของยา

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2 ประโยชน์ ปัญหาและผลกระทบจากการใช้ยา

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3 สาเหตุของการใช้ยาผิดหรือการติดยาหรือสถานการณ์การใช้ยาในปัจจุบัน

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 4 ปัญหาและอันตรายจากการใช้ยา

ศูนย์สำรอง : ศูนย์การเรียนรู้ที่ 5 ยาสามัญประจำบ้าน

แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง ยาและสารเสพติด

คำชี้แจง นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. หากเกิดอาการแพ้ยา ควรปฏิบัติอย่างไร
 - ก. ลดปริมาณยาลงจากเดิม
 - ข. เปลี่ยนยาทันทีที่รู้ว่าแพ้
 - ค. ซื้อยาแก้แพ้ยามารับประทาน
 - ง. หยุดใช้ยาทันที และจดชื่อยาไว้
2. ข้อใดจัดเป็นสารเสพติดธรรมดา
 - ก. เฮโรอีน มอร์ฟิน
 - ข. โคเคน ทินเนอร์
 - ค. เห็ดขี้ควาย กัญชา ฝิ่น
 - ง. แอลเอสดี กาว แอมเฟตามีน
3. การใช้ยาแก้แหว่ง เป็นสาเหตุสำคัญในการนำไปสู่การติดสารเสพติดประเภทใด
 - ก. ยาบ้า
 - ข. ยาแก้ปวด
 - ค. ยาแก้แพ้
 - ง. ยาที่มีส่วนผสมของสเตียรอยด์
4. ข้อใดเป็นลักษณะอาการที่เกิดจากการใช้ยาลดความอ้วน
 - ก. รู้สึกง่วงอยู่ตลอดเวลา
 - ข. หงุดหงิด เวียนศีรษะ
 - ค. ใจสั่น ง่วงนอน
 - ง. กระฉับกระเฉงอยู่ตลอดเวลา

5. ข้อใด **ไม่ใช่** สาเหตุของการติดยา

- ก. การเลือกซื้อยาราคาถูก
- ข. ยามีสีสันน่ารับประทาน
- ค. การหลงเชื่อคำโฆษณา
- ง. การซื้อขายตามความนิยม

6. การติดยาที่กำลังเกิดจากสาเหตุใด

- ก. สาเหตุจากร่างกายมีอาการปวดเมื่อย
- ข. สาเหตุจากร่างกายเกิดอาการง่วงซึม
- ค. สาเหตุจากร่างกายต้องการพลังงานทดแทน
- ง. สาเหตุจากการอ่อนเพลียเนื่องจากทำงานหนัก

7. ยาเสพติดประเภทใดมีฤทธิ์หลอนประสาท

- ก. เฮโรอีน
- ข. กระท่อม
- ค. โคเคน
- ง. แอมเฟตามีน

8. สภาพครอบครัวในข้อใดนำไปสู่ปัญหาสารเสพติดในชุมชน

- ก. สภาพครอบครัวที่แตกแยก
- ข. สภาพครอบครัวที่อบอุ่น
- ค. สภาพครอบครัวที่มีกิจกรรมร่วมกัน
- ง. สภาพครอบครัวที่มีฐานะยากจน

9. ข้อใด **ไม่จัด** ว่าเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง

- ก. เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- ข. มองโลกในแง่ร้าย
- ค. มีทักษะในการปฏิเสธ
- ง. ตระหนักในคุณค่าของตนเอง

10. หน่วยงานทางสังคมที่สำคัญที่สุดในการสร้างความเข้มแข็งและป้องกันปัญหาสารเสพติด คือข้อใด

- ก. ครอบครัว
 - ข. ชุมชน
 - ค. โรงเรียน
 - ง. หน่วยงานภาครัฐ
-

บัตรเนื้อหา ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง ความหมาย ความสำคัญและประเภทของยา

ยาและการใช้ยา

ยาเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่สำคัญมาก ซึ่งคนเราใช้ในการบำบัดโรค แต่ยาก็มีทั้งประโยชน์และโทษ กล่าวคือถ้ารู้จักใช้ยาอย่างถูกต้อง ยาก็จะช่วยให้ร่างกายของผู้ป่วยหายเป็นปกติ แต่ในทางกลับกันหากใช้ยาไม่ถูกต้อง นอกจากอาการเจ็บไข้ได้ป่วยจะไม่หาย ยังก่อให้เกิดอันตรายถึงชีวิตด้วย ดังนั้นเราจึงควรเรียนรู้ศึกษาวิธีการใช้ยาให้ปลอดภัย เพื่อสุขภาพที่ดีของตนเองและสามารถแนะนำบุคคลอื่นได้

ความหมายและความสำคัญของยา

ยา หมายถึง สาร หรือวัตถุที่ให้ผลต่อร่างกายและจิตใจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการวิเคราะห์ บำบัด บรรเทา รักษา และป้องกันโรคหรือความเจ็บป่วยของมนุษย์และสัตว์ ความหมายของ “ยา” ตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ.2522 คือ

1. วัตถุที่รับรองไว้ในตำรายาใด ๆ ที่รัฐมนตรี ระบุไว้ใน ราชกิจจานุเบกษา
2. วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ วินิจฉัยบำบัดรักษา หรือป้องกันโรคหรือการเจ็บป่วยของมนุษย์และสัตว์
3. วัตถุเป็นเภสัชเคมีภัณฑ์ หรือเภสัชเคมีภัณฑ์กึ่งสำเร็จรูป
4. วัตถุที่มุ่งทำให้เกิดผลแก่สุขภาพ โครงสร้าง หรือการทำหน้าที่ใดๆของร่างกายมนุษย์และสัตว์

ประเภทของยา

สามารถแบ่งออกเป็นประเภทดังนี้

1. ยาประเภทที่แบ่งตามลักษณะการควบคุมการขาย ได้แก่

1) ยาสามัญประจำบ้าน หมายถึง ยาแผนปัจจุบันหรือยาแผนโบราณที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศให้เป็นยาสามัญประจำบ้านซึ่งอาจเรียกชื่อได้อีกอย่างหนึ่งว่า “ยาดำราหลวง” ยาจำพวกนี้ถือว่าควรมีไว้ประจำบ้าน ซึ่งเป็นยาที่มีความปลอดภัยสูงและเป็นยาที่เราจะมีโอกาสใช้บ่อย

ที่มา : [Morseng 10.com](http://Morseng10.com)

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2554

ที่มา : sushidelivery.ueuo.com

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2554

2) ยาแผนปัจจุบันหรือยาแผนโบราณที่รัฐมนตรีประกาศเป็นยาอันตราย ยาประเภทนี้นิยมนำมาใช้ไม่ถูกต้อง เช่น ใช้เกินขนาดที่กำหนดไว้หรือใช้ไม่ถูกวิธี ก็จะเกิดอันตรายต่อผู้ใช้ได้ เป็นต้น

ที่มา : home.kkuac.th

24 กุมภาพันธ์ 2554

3) ยาควบคุมพิเศษ” หมายความว่า ยาแผนปัจจุบันหรือยาแผนโบราณที่รัฐมนตรีประกาศเป็นยาควบคุมพิเศษการจำหน่ายยาประเภทนี้ต้องมีใบสั่งแพทย์เท่านั้นเพราะยาประเภทนี้อาจทำให้เสพติดได้ ยาควบคุมพิเศษที่รู้จักกันแพร่หลาย เช่น ยานอนหลับ ยาระงับประสาท ยาที่ฤทธิ์ต่อจิตและประสาท เป็นต้น

ยาระงับประสาท

ที่มา : www.rudayna.com

24 กุมภาพันธ์ 2554

4) ยาอื่นๆ หมายความว่า ยาที่ไม่จัดอยู่ใน 3 ประเภทที่กล่าวมา ยาประเภทนี้ สามารถขายได้ในร้านขายยาแผนปัจจุบันทั่วไป

2. ยาประเภทที่แบ่งตามลักษณะกำเนิด ได้แก่

1) ยาแผนปัจจุบัน หมายความว่า ยาที่มีมุ่งหมายเพื่อใช้สำหรับการประกอบ วิชาชีพเวชกรรม การประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบัน หรือการบำบัดโรคสัตว์

ที่มา : www.thaibizchina.com

24 กุมภาพันธ์ 2554

2) ยาแผนโบราณ หมายความว่า ยาที่มุ่งหมายสำหรับใช้ในการประกอบโรคศิลปะแผนโบราณหรือการบำบัดโรค ซึ่งอยู่ในตำรายาโบราณที่รัฐมนตรีประกาศ หรือยาที่รัฐมนตรีประกาศเป็นยาแผนโบราณ หรือยาที่ได้รับอนุญาตโดยให้ขึ้นทะเบียนตำรับยาเป็นยาแผนโบราณ

ที่มา : www.chababai.com 24 กุมภาพันธ์ 2554

3) ยาสมุนไพร หมายความว่า ยาที่ได้จากพืชกษชาติ สัตว์ หรือแร่ ซึ่งมีได้ผสมปรุงหรือแปรสภาพ

ที่มา : www.siamca.com 24 กุมภาพันธ์ 2554

3. ยาประเภทที่แบ่งออกตามลักษณะการใช้ ได้แก่

1) ยาใช้ภายนอก หมายความว่า ยาแผนปัจจุบันหรือยาแผนโบราณ
ที่มุ่งหมายสำหรับใช้ภายนอก

ที่มา : rparun.blogspot.com24

24 กุมภาพันธ์ 2554

ที่มา : rparun.blogspot.com

24 กุมภาพันธ์ 2554

2) ยาใช้เฉพาะที่ หมายความว่า ยาแผนปัจจุบันหรือยาแผนโบราณที่มุ่งหมายใช้
เฉพาะที่ เช่น ใช้กับผิวหนัง หู ตา จมูก ปาก ทวารหนัก ช่องคลอด และปัสสาวะ เป็นต้น

ที่มา : sara-pan-ya.blogspot.com, healthyanddrug.blogspot.com

24 กุมภาพันธ์ 2554

บัตรคำถาม ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1 **เรื่อง ความหมาย ความสำคัญและประเภทของยา**

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ความหมายของ “ยา” ตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ.2522 คือ

Blank lined paper for writing.

- ## 2. ยาแบ่งเป็นกี่ประเภทอะไรบ้าง

W.K.

บัตรเนื้อหา ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง ประโยชน์ ปัญหาและผลกระทบจากการใช้

ประโยชน์ของการใช้ยา

1. เพื่อการรักษาโรคให้หายขาด เช่น การใช้ยาปฏิชีวนะเพื่อให้ใช้รักษาโรคติดเชื้อ หรือการใช้ยารักษาโรคต่างๆ เป็นต้น
2. เพื่อการควบคุมโรคหรือบรรเทาอาการต่างๆ เช่น ไอ เป็นไข้ คัดจมูก เป็นต้น ซึ่งยาที่ใช้ในการรักษาจะต้องมีสรรพคุณตรงกับอาการที่ผู้ป่วยเป็นอยู่
3. เพื่อการป้องกันโรค เช่น การใช้ยาเพื่อป้องกันโรคต่างๆ ได้แก่ การฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาด การให้วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอในเด็ก เป็นต้น

ปัญหาและผลกระทบจากการใช้ยา

ยามีประโยชน์และมีคุณค่าต่อชีวิตมนุษย์ แต่ขณะเดียวกันก็อาจมีโทษต่อผู้ใช้ในเช่นกัน ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ยามี 5 สาเหตุ ดังนี้

- 1) การขาดความรู้ในการใช้ยา เพราะไม่ได้รับการศึกษา หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อาจก่อให้เกิดอันตรายจากปัญหาต่าง ๆ
- 2) การใช้ยาไม่ถูกต้อง ได้แก่ ไม่ถูกโรค บุคคล เวลา วิธี ขนาด ประเภท ซึ่งทำให้การรักษาโรคไม่มีประสิทธิภาพ และอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายได้
- 3) ถอนหรือหยุดยาทันที ยาบางชนิดมีผลการรักษา อาจใช้ไม่เหมาะสมอาจทำให้เกิดผลข้างเคียงต่อร่างกายได้ ฉะนั้นก่อนการใช้ยาควรปรึกษาแพทย์
- 4) การใช้ยาร่วมกันหลายชนิดหรือใช้ร่วมกับผู้อื่น การใช้ยาร่วมกันหลาย ๆ ขนานในการรักษาโรค เช่น การใช้ยาชุด ซึ่งมียาอยู่หลายชนิดรวมกัน และอาจเป็นยาประเภทเดียวกัน โดยจะเสริมฤทธิ์ทำให้เราได้รับยาเกินขนาดและเกิดความจำป็น หรืออาจอาจมีผลด้านฤทธิ์กันเอง ทำให้มีผลต่อการรักษา การดื้อยา การแพ้ยา ในกรณีที่ผลข้างเคียงเกิดอย่างความรุนแรงอาจส่งผลให้ผู้บริโภคเสียชีวิตได้

5) คุณภาพของยา นอกจากผู้ช้ยาแล้ว คุณภาพของยายังเป็นสิ่งสำคัญต่อการช้ยา ซึ่งอาจเป็นผลมาจากสิ่งต่างๆ ดังนี้

(1) การเก็บ ยาที่ได้มาตรฐานแต่เก็บรักษาไม่ถูกต้อง อาจทำให้เสื่อมคุณภาพได้เร็ว และอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ช้ เช่น ความร้อน ความชื้น ภาชนะที่บรรจุ เป็นต้น

(2) การผลิต ยาที่ผลิตต่ำกว่ามาตรฐานหรือยาปลอม ซึ่งอาจจะมีผลต่อการรักษาโรค หรือเป็นอันตรายได้ ตลอดจนยาที่มีสเตียรอยด์ผสม ย่อมมีผลและอันตรายอย่างยิ่งต่อสุขภาพ

(3) พยาธิสภาพของผู้ช้ยา พยาธิสภาพของผู้ช้ เช่น พันธุกรรม สภาพกายของแต่ละบุคคล ซึ่งมีผลต่อการช้ยา โดยบุคคลแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกัน แม้จะป่วยเป็นโรคอย่างเดียวกัน แต่อาการและความรุนแรงของโรค วิธีการรักษา ตลอดจนประเภทของยาที่ช้อาจแตกต่างกัน เป็นต้น

เรื่อง ประโยชน์ ปัญหาและผลกระทบจากการ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ประโยชน์ของการใช้ยา คือ

- ## 2. ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ยาฆ่าแมลง

บัตรเนื้อหา ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3

เรื่อง สาเหตุของการใช้ยาผิดหรือการติดยาหรือ

สถานการณ์การใช้ยาในปัจจุบัน

สาเหตุของการใช้ยาผิดหรือการติดยา

การใช้ยาผิดหรือการติดยา เป็นผลมาจากพฤติกรรมของบุคคลในการเลือกยาที่ไม่เหมาะสมต่อการรักษาโรค รวมทั้งในด้านประเภทของยา บุคคล เวลา วิธีการใช้ ขนาด ตลอดจนระยะเวลาที่กำหนด โดยมีสาเหตุที่สำคัญในการใช้ยาผิดหรือการติดยา ดังนี้

1. เลือกซื้อยาที่มีราคาถูก และหาซื้อได้ง่าย
2. มีพฤติกรรมความเชื่อของบุคคลต่อยาที่ใช้แบบผิด ๆ โดยมีความเชื่อว่ายาชนิดนี้สามารถรักษาอาการของโรคนี้ได้ ซึ่งในบางครั้งอาจเป็นผลเสียที่กำหนดทำให้เกิดโรคแทรกซ้อนขึ้น
3. การหลงเชื่อคำโฆษณาถึงสรรพคุณของยาชนิดนั้นๆ
4. การเลียนแบบบุคคลที่ใกล้ชิด เช่น บุคคลภายในครอบครัว เพื่อน เป็นต้น
5. ซื้อยาตามความนิยม ตามสังคม เพื่อเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น
6. ขาดกฎหมาย มาตรการหรือบทลงโทษต่อการซื้อขาย และการผลิตที่ไม่ถูกต้อง

สถานการณ์การใช้ยาในปัจจุบัน

ในสภาพสังคมปัจจุบันที่เทคโนโลยีเจริญก้าวหน้า ทำให้สินค้าทั้งเครื่องอุปโภคบริโภค ถูกคิดค้นขึ้นใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่มนุษย์ รวมไปถึงยาต่างๆ ที่มีส่วนต่อการดำรงชีวิต ซึ่งหากเรามีความรู้ความเข้าใจในการใช้ยาที่ถูกต้อง ย่อมจะส่งผลดีต่อการใช้ยา แต่หากมีพฤติกรรมการใช้ยาที่ไม่ถูกต้อง ก็อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ได้ ดังนี้

1. การใช้ยาเพื่อคลายความเครียด ปัจจุบันการดำรงชีวิตของคนส่วนใหญ่อยู่ในสภาพแข่งขัน ต้องดิ้นรนหาเลี้ยงชีพ โดยเฉพาะในสภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ เป็นเหตุให้คนเราเกิดความเครียด วิตกกังวลกับหลายๆ เรื่อง เช่น เด็กกลัวสอบตก กลัวสอบเข้าศึกษาต่อไม่ได้ กลัวหางานทำไม่ได้ กลัวตกงาน เงินไม่พอใช้ เป็นต้น ซึ่งสาเหตุเหล่านี้นำมาซึ่งสภาพจิตใจที่หดหู่ อ่อนแอ เมื่อแก้ปัญหา

ไม่ได้กินไปใช้ประเภทยากล่อมประสาท ยานอนหลับ ซึ่งหากใช้ไปนานๆ ก็จะทำให้ติดยา และยาอาจไปทำอันตรายต่อดับ ไต ระบบประสาท และสมองได้

2. การใช้ยาชาล้าง หรืออีกนัยหนึ่งหมายถึง เครื่องดื่มชาล้างที่เป็นที่นิยมของผู้ที่รู้สึกตัวอ่อนเพลีย เนื่องจากการทำงานหนัก หรืออดหลับอดนอน พักผ่อนไม่เพียงพอ หลายคนจึงหลงเชื่อโฆษณาที่มีอิทธิพลทำให้คนเชื่อว่าดื่มแล้วสดชื่น มีกำลัง แต่ที่จริงแล้วเครื่องดื่มประเภทนี้มีส่วนประกอบของเกลือแร่ วิตามิน คาเฟอีน และน้ำตาล ที่มีสารที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท เมื่อดื่มบ่อยๆ จะทำให้เกิดอาการติด เกิดการสะสมในร่างกาย นานเข้าจะมีผลต่อการทำงานของหัวใจ สมอง และตับ อีกด้วย

3. การใช้ยาแก้ปวด ยาแก้ปวดที่รู้จักกันดีก็คือ ยาบ้า ซึ่งเป็นยาที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท ทำให้ตื่นตัว คนที่ทำงานกลางคืน หรือมีกิจกรรมที่ต้องทำเวลากลางคืน เช่น ผู้ที่ขับรถทางไกล นักเรียนนักศึกษาที่ต้องอ่านหนังสือเตรียมสอบ เป็นต้น มักใช้ยานี้กันมากซึ่งเป็นความเข้าใจผิดที่คิดว่า ยานี้ช่วยให้ไม่ง่วงนอน สามารถทำงานได้มากขึ้นในระยะเวลาอันสั้น แต่ที่จริงแล้ว ยาบ้าเป็นสารเสพติดที่มีอันตรายต่อผู้ใช้อย่างมาก เพราะจะออกฤทธิ์กระตุ้นสมอง เร่งการทำงานของหัวใจ กระตุ้นการหายใจ มีผลทำให้ไม่รู้สึกเหนื่อย ไม่ง่วง ทั้งๆ ที่ร่างกายต้องการพักผ่อน ดังนั้นจึงทำให้การทำงานของสมองผิดปกติ การตัดสินใจผิดพลาด จนอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ ความจำเสื่อม และหากเสพไปนานๆ ก็จะเกิดอาการติดยา ประสาทเสื่อม เกิดอาการประสาทหลอน และถึงขั้นเป็นโรคจิตได้

4. การใช้ยาแก้ปวด กรณีที่มีอาการปวดศีรษะเล็กน้อย หรือปวดเมื่อยตามร่างกาย ซึ่งหลายคนคิดว่าการรับประทานยาแก้ปวดจะช่วยบรรเทาและป้องกันอาการปวดเมื่อยได้ จึงมักรับประทานทุกครั้งที่เกิดอาการ หรือรับประทานเพื่อไม่ให้เกิดอาการ ซึ่งหากรับประทานยาประเภทนี้ไปนานๆ จนเกิดความเคยชิน จนทำให้ยาไปสะสมในร่างกาย และมีผลต่อดับและไตได้

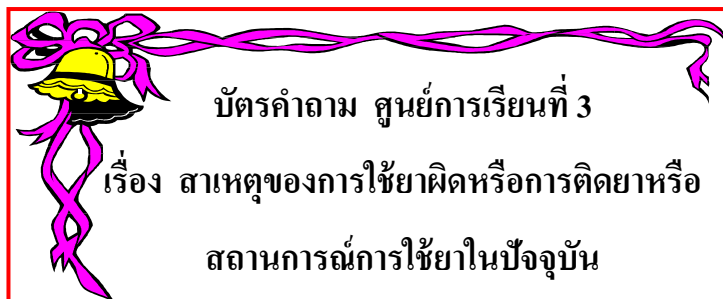
5. การใช้ยาชุด ยาชุดเป็นยาที่ต้องรับประทานร่วมกันคราวละหลายๆ ครั้ง เม็ดหลายชนิด เพื่อบรรเทาอาการใดอาการหนึ่ง เช่น เป็นไข้ ปวดเมื่อยตามร่างกาย ลดความอ้วน เป็นต้น ซึ่งบาง

คนคิดนิสัยมักซื้อยากินเอง โดยไปซื้อตามร้านขายของชำ หรือร้านขายยาบางแห่ง โดยอาจเกิดจากความรู้อาจไม่ถึงการณ์และไม่รู้ถึงอันตราย เช่น ยาบางชนิด มีตัวยาในกลุ่มสเตียรอยด์ ซึ่งมีผลต่อร่างกายทำให้กระดูกพรุน อ่อนเพลีย เลือดจาง ตับและไตทำงานผิดปกติ กระทบอาหารเป็นแผล เป็นต้น ซึ่งใช้ไปนานๆ พืชของยาจะสะสมอยู่ในร่างกายอาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้

6. การใช้ยาลดความอ้วน ปัจจุบันสถานการณ์การใช้ยาลดความอ้วนกำลังเป็นที่แพร่ระบาด ในหมู่สตรีที่มีปัญหาเรื่องน้ำหนักตัวเกินมาตรฐาน ทำให้เกิดความไม่มั่นใจในรูปร่างของตัวเอง บางคนถูกคนอื่นทัก ทำให้อาย และต้องลดน้ำหนักอย่างปัจจุบันทันด่วน เป็นเหตุให้หันไปพึ่งยาลดความอ้วนที่มีผลต่อร่างกาย เช่น เร่งการเผาผลาญอาหารและพลังงาน ลดการดูดซึมอาหาร จากลำไส้ เร่งการขับถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะ กระตุ้นร่างกายและสมองทำให้รู้สึกอึดอยู่ตลอดเวลา บางชนิดทำให้รู้สึกอึดเร็ว เพราะยาไปแย่งเนื้อที่ในกระเพาะอาหาร เหล่านี้ เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลเสียต่อสุขภาพร่างกาย อาทิ ใจสั่น รู้สึกตื่นเต้น หงุดหงิดง่าย วิงเวียนศีรษะ นอนไม่หลับ เครียด นอกจากนี้ยาบางชนิดยังทำให้เกิดภาวะขาดสารอาหารอีกด้วย

7. ยาและอาหารเสริม ปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์และอาหารเสริมมากมายที่โฆษณาเกินจริง ทำให้คนหันมาให้ความสนใจในการรักษาสุขภาพมากขึ้น ประกอบกับการที่สภาพแวดล้อมในปัจจุบันทำให้คนส่วนใหญ่ไม่มีเวลาพิถีพิถันในการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ครบ 5 หมู่ ในแต่ละวัน จึงต้องพึ่งยาและอาหารเหล่านี้เพื่อเสริมสร้างสุขภาพต่างๆ ที่มีราคาแพงทำให้ต้องเปลืองเงินทองมาก

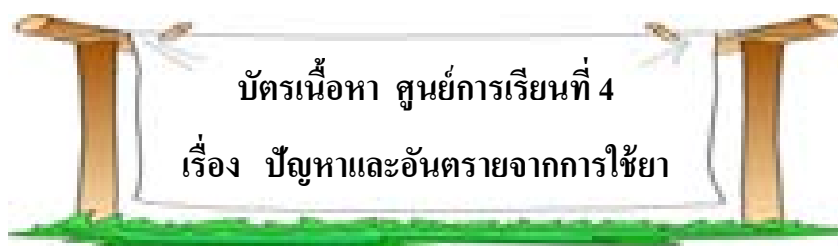

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. สาเหตุที่สำคัญในการใช้ยาผิดหรือการติดยาคืออะไร

2. การใช้ยาที่ไม่ถูกต้อง อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ยาอย่างไรบ้าง

ปัญหาและอันตรายจากการใช้ยา

ยามีทั้งคุณและโทษ ซึ่งหากใช้ไม่ถูกต้องอาจเกิดอันตรายต่างๆ ดังนี้

1) การแพ้ยา การแพ้ยาเป็นภาวะที่ร่างกายเปลี่ยนแปลงต่อการตอบสนองของยา เนื่องจากเคยได้รับยาชนิดนั้นมาก่อนแล้ว ซึ่งทำให้เกิดการกระตุ้นให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันที่เรียกว่า “สิ่งต่อต้าน” ขึ้นมา ทำให้เกิดอาการต่างๆ เช่น เป็นผื่นคันและบวม อาเจียน ช็อค หรืออาจเสียชีวิตได้ เป็นต้น

องค์ประกอบสำคัญที่มีต่อการแพ้ยา มีดังนี้

- 1) ชนิดของยา เช่น ยาเพนิซิลลิน เตตราซัยคลิน เซรุ่มแก้พิษงู เซรุ่มแก้พิษสุนัขบ้า วัคซีนประเภทต่างๆ เป็นต้น
- 2) วิธีการใช้ยา การแพ้ยาเกิดขึ้นได้จากยาทุกประเภทและทุกแบบ แต่อัตราการเกิดไม่เท่ากัน ซึ่งการรับประทานจะทำให้เกิดการแพ้น้อยที่สุด ส่วนการฉีดจะทำให้เกิดอาการแพ้ได้อย่างรวดเร็ว และแก้ไขได้ยากที่สุด ซึ่งมีผลทำให้เสียชีวิตได้
- 3) พันธุกรรม การแพ้ยาเกี่ยวข้องกับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ตลอดจนความไวในการถูกกระตุ้นให้แพ้ยา
- 4) การได้รับการกระตุ้นมากเกินไป เช่น การได้รับยาหลายชนิดในเวลาเดียวกันจะทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย เป็นต้น

การป้องกันการแพ้ยา มีวิธีการดังนี้

- (1) การงดใช้ยา หลังจากใช้ยาไปได้ระยะหนึ่ง ควรสังเกตอาการของโรคว่าบรรเทาลงแล้วหรือยัง ละจดชื่อยาไว้
- (2) การตรวจสอบ ควรระมัดระวังยาที่มีผลต่ออาการแพ้บ่อยๆ เช่น ยาเพนิซิลลิน โดยควรปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกรก่อนการใช้ยา
- (3) ไม่ควรใช้ยาพร่ำเพรื่อ เมื่อมีอาการเจ็บป่วยเล็กๆ น้อยๆ

2) การดื้อยา การดื้อยาเป็นผลจากการใช้ยาไม่ถูกต้องกับชนิดของเชื้อโรค ไม่ถูกขนาด ไม่ครบจำนวน หรือไม่ถูกตามกำหนดเวลาที่สามารถทำลายเชื้อโรคนั้น และจะเกิดการต่อต้านยาชนิดนั้นได้แก่ การดื้อยาของยาแก้อักเสบประเภทต่างๆ เช่น ยาเตตราซัยคลิน เป็นต้น

3) ผลข้างเคียงของการใช้ยา ผลข้างเคียง หมายถึง ผลหรืออาการอื่นๆ ของยาที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากภาวะการรักษาโรคอันมีผลต่อสภาพของร่างกายที่เปลี่ยนแปลงในช่วงระยะเวลาหนึ่ง หรือแสดงอาการอย่างชัดเจน ได้แก่

(1) ยาแก้แพ้ ผู้ป่วยที่รับประทานยาแก้แพ้เข้าไป จะมีอาการง่วงซึม ฉะนั้นจึงมีการเขียนข้อความกำกับไว้ สำหรับผู้ที่ต้องขับรถหรือทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรจึงไม่ควรรับประทาน เพราะอาจทำให้เกิดอันตรายได้

(2) ยาแก้อักเสบ เช่น เตตราซัยคลิน ซึ่งจะมีผลต่อฟัน ที่ส่วนทำให้ฟันเหลือง ถ้าใช้มากเกินไปอาจมีผลต่อเนื้อฟัน ทำให้มีลักษณะต่างและหม่นเหมือนรอยตกกระ เป็นต้น

(3) ยาแก้ผสมสเตียรอยด์ เช่น ยาสมุนไพรที่ทำเป็นลูกกลอน ยาแก้ปวดเมื่อย เป็นต้น ซึ่งมีผลต่อกระดูกและกล้ามเนื้อ และอวัยวะภายใน เช่น การทำงานของตับ ไต เป็นต้น

4) การติดยา ยาบางชนิดถ้าใช้ไม่ถูกต้องหรือใช้ต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลานานอาจจะมีผลต่อการติดยานานนั้นได้ง่าย

5) พิษของยา การใช้ยาที่เกินขนาดเพราะใช้ไม่ถูกวิธี อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายได้ ซึ่งมีผลต่อระบบอวัยวะของร่างกายต่างๆ ดังนี้

1. ระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้ง่วงนอนไม่หลับ ปวดศีรษะ กระวนกระวาย
2. ระบบเส้นประสาท ทำให้หูด หูด หูตึง หูหนวก
3. ระบบไหลเวียนโลหิต ทำให้หัวใจเต้นผิดปกติ เกิดความผิดปกติของเม็ดเลือด
4. ระบบทางเดินอาหาร อาจทำให้เกิดแผลในกระเพาะอาหาร
5. กระทบมรดก มีอันตรายต่อทารกในครรภ์ ซึ่งอาจทำให้สูญเสียอวัยวะตั้งแต่ตั้งครรภ์
6. อวัยวะอื่นๆ เช่น ตับ ไต ที่ทำหน้าที่กำจัดของเสียออกจากร่างกาย แต่เนื่องจากสถานการณ์ที่ต้องทำงานหนัก หรือได้รับยาบางชนิด ส่งผลต่อสภาพของร่างกายได้ เป็นต้น

บัตรคำถาม ศูนย์การเรียนรู้ที่ 4
เรื่อง ปัญหาและอันตรายจากการใช้ยา

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. องค์ประกอบสำคัญที่มีต่อการแพ้ยา คือ

2. พิษของยา การใช้ยาที่เกินขนาดเพราะใช้ยาไม่ถูกวิธี อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายได้ ซึ่งมีผลต่อระบบอวัยวะของร่างกายต่างๆ คือ

บัตรเนื้อหา ศูนย์สำรอง : ศูนย์การเรียนรู้ที่ 5
เรื่อง ยาสามัญประจำบ้าน

ตัวอย่างยาสามัญประจำบ้าน

ชื่อยา	สรรพคุณ	ขนาดและวิธีใช้	คำเตือน
 พาราเซตามอล 500 กรัม	ลดไข้ บรรเทา อาการปวด	♦ กินทุก ๆ 4 ชั่วโมง หรือ 6 ชั่วโมง เมื่อมีอาการปวด	♦ ไม่ควรใช้ยา ติดต่อกันนาน เกิน 7 วัน
 ยาเม็ดแก้แพ้ คลอร์เฟนิรามีน	บรรเทาอาการ แพ้ เช่น ลมพิษ	♦ กินทุก ๆ 4 ชั่วโมง หรือ 6 ชั่วโมง เมื่อมีอาการแพ้	♦ ไม่ควรใช้ยา ติดต่อกันนาน เกิน 6 วัน

ชื่อยา	สรรพคุณ	ขนาดและวิธีใช้	คำเตือน
 ยาแก้ไอ น้ำดำ	บรรเทาอาการไอ และ ขับเสมหะ	♦ เขย่าขวดก่อนใช้ ♦ กินวันละ 3 - 4 ครั้ง	♦ ห้ามใช้ยานี้กับเด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี
 ยาแก้ท้องเสีย พงน้ำตาลเกลือแร่	ทดแทนการเสียน้ำในรายที่ท้องร่วง	♦ เทผงทั้งซองละลายในน้ำดื่มสุกประมาณ 250 มิลลิลิตรแล้วดื่ม	♦ ถ้าผู้ป่วยอาเจียน ตัวเย็น หหมดสติ ควรรีบนำส่งโรงพยาบาล
 ยาเม็ดลดกรด	บรรเทาอาการจุกเสียด ท้องอืด ท้องเสีย รับประทานก่อนอาหาร วันละ 3 ครั้ง	♦ รับประทานก่อนกลืน ♦ กินก่อนอาหาร ครั้งชั่วโมงหรือหลังอาหาร 1 ชั่วโมง	♦ ห้ามใช้ในผู้ป่วยที่เป็นโรคหัวใจหรือโรคไต

ชื่อยา	สรรพคุณ	ขนาดและวิธีใช้	คำเตือน
 ยาชาตุน้ำแดง	บรรเทาอาการ จุกเสียด ท้องขึ้น	♦ เขย่าขวดก่อนใช้ ♦ กินก่อนอาหาร วันละ 3 ครั้ง	♦ ห้ามใช้ในผู้ที่เป็น โรคหัวใจ หรือโรคไต
 เอทิลแอลกอฮอล์	ใช้ทำความสะอาด บาดแผล	♦ ใช้สำลีชุบ และเช็ด รอบ ๆ บาดแผล	♦ ยาใช้ทาภายนอก ห้ามรับประทาน
 ยาน้ำไอโอดีน - ไอโอดีน	ใช้ใส่บาดแผล ทำความสะอาด แผลติดเชื้อ	♦ ใช้ทาบริเวณ บาดแผล	♦ ยาใช้ทาภายนอก ห้ามรับประทาน

ชื่อยา	สรรพคุณ	ขนาดและวิธีใช้	คำเตือน
 ยาหม่องชนิดจีฟี่ง	บรรเทาอาการ ปวดจากแมลง สัตว์กัดต่อย ปวดเมื่อย	◆ ใช้ทาและนวด บริเวณที่มีอาการปวด	◆ ยาใช้ทาภายนอก ห้ามรับประทาน
 แอม โมเนียหอม	บรรเทาอาการ วิงเวียนศีรษะ หน้ามืด	◆ ใช้สูบสำลีดม แก้วิงเวียนศีรษะหรือ ใช้ทาบริเวณขมับ	◆ ยาใช้ทาภายนอก ห้ามรับประทาน

ข้อควรปฏิบัติในการใช้ยา

ยาแต่ละชนิดมีสรรพคุณและวิธีการใช้ที่แตกต่างกันไป ดังนั้นก่อนใช้ยา ผู้ใช้ควรรู้วิธีการใช้ยาอย่างถูกต้อง เพื่อไม่ให้เกิดอันตราย ข้อควรปฏิบัติในการใช้ยา มีดังนี้

1. เลือกใช้ยาตามความจำเป็นและใช้ยาให้ตรงกับอาการ
2. อ่านฉลากยาให้ละเอียดและให้เข้าใจทุกครั้งก่อนใช้ยา
3. ยาที่กินก่อนอาหาร ควรกินก่อนอาหาร 30 นาที และยาที่กินหลังอาหาร ควรกินหลังอาหารประมาณ 10-15 นาที
4. เมื่อใช้ยาเสร็จแล้วต้องปิดซองยาหรือขวดยาให้สนิท
5. ถ้าใช้ยาแล้วเกิดอาการแพ้ยา เช่น มีผื่นคัน มีอาการบวมแดง เป็นต้น ควรเลิกใช้แล้วรีบไปพบแพทย์ทันที
6. เก็บยาไว้ในที่ตู้ยาที่อยู่พ้นมือเด็ก และควรแยกเก็บยาที่ใช้ภายในและยาที่ใช้ภายนอกให้ชัดเจน

การจัดตู้ยาให้เป็นระเบียบ
ทำให้หยิบยาใช้ได้ง่ายและ
ไม่หยิบยาผิดประเภท

7. ไม่ควรหาซื้อยาตามคำอวดอ้างในสรรพคุณ
8. ไม่ควรใช้ยาที่หมดอายุหรือยาที่ฉลากหลุดไป

บัตรคำถาม ศูนย์สำรวจ : ศูนย์การเรียนรู้ที่ 5

เรื่อง ยาสาญญะประจำบ้าน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. นักเรียนบอกชื่อยาสามัญประจำบ้าน พร้อมทั้ง สรรพคุณ ขนาดและวิธีใช้ และคำเตือน
มา 3 ชนิด

Blank lined paper for writing.

- ## 2. ข้อควรปฏิบัติในการใช้ยาที่มีข้อ อะไรบ้าง

[illegible]

กิตติ ปรมัตผล และคณะ. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน สุขศึกษา 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.

พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด, 2552.

บุญเกื้อ ควรหาเวช. นวัตกรรมการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2543.

พรสุข หุ่นรินทร์ และคณะ. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.

พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : บริษัทอักษรเจริญทัศน์ จำกัด, 2552.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551.

พาราเซตามอล www.bloggang.com วันที่ 24 มีนาคม 2554

ยาเม็ดแก้แพ้ คลอร์เฟนิรามีน www.thai-health.net วันที่ 24 มีนาคม 2554

ยาแก้อาเจียน www.dek-d.com วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2554

ยาแก้ท้องเสีย ผงน้ำตาลเกลือแร่ kanchanapisek.or.th วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2554

ยาเม็ดลดกรด www.ubook.msu.ac.th วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2554

ยาชาตุน้ำแดง www.goodchoiz.com วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2554

เอทิลแอลกอฮอล์ www.vcharkam.com วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2554

ยาน้ำไอโอดีน-ไอโอดีน www.goodchoiz.com วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2554

ยาหม่องชนิดจี๊ตึง tigerbalm.com วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2554

แอมโมเนียหอม boatbook.co.th วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2554

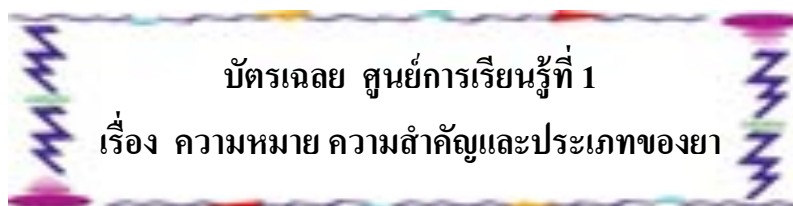
Morseng 10.com วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2554

sushidelivery.ueuo.com วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2554

home.kkuac.th วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2554

www.rudayna.com วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2554

rparun.blogspot.com วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2554

คำชี้แจง : นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ความหมายของ “ยา” ตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ.2522 คือ

1. วัตถุที่รับรองไว้ในตำรายาใดๆ ที่รัฐมนตรี ระบุไว้ใน ราชกิจจานุเบกษา

2. วัตถุที่มีมุ่งหมายสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ วินิจฉัยบำบัดรักษา หรือป้องกันโรค หรือการเจ็บป่วยของมนุษย์และสัตว์

3. วัตถุเป็นเภสัชเคมีภัณฑ์ หรือเภสัชเคมีภัณฑ์กึ่งสำเร็จรูป

4. วัตถุที่มีมุ่งทำให้เกิดผลแก่สุขภาพ โครงสร้าง หรือการทำหน้าที่ใดๆ ของ ร่างกายมนุษย์และสัตว์

2. ยาแบ่งเป็นกี่ประเภทอะไรบ้าง

ยาแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. ยาประเภทที่แบ่งตามลักษณะการควบคุมการขาย

2. ยาประเภทที่แบ่งตามลักษณะกำหนด

3. ยาประเภทที่แบ่งออกตามลักษณะตามใช้

บัตรเฉลย ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง ประโยชน์ ปัญหาและผลกระทบจากการใช้ยา

คำชี้แจง : นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

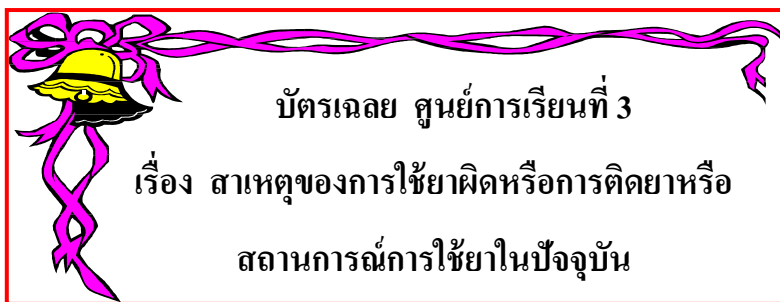
1. ประโยชน์ของการใช้ยา คือ

1. เพื่อการรักษาโรคให้หายขาด เช่นการใช้ยาปฏิชีวนะเพื่อใช้รักษาโรคติดเชื้อ หรือการใช้ยารักษาโรคต่างๆ เป็นต้น
2. เพื่อการควบคุมโรคหรือบรรเทาอาการต่างๆ เช่น ไอ เป็นไข้ คัน เป็นต้น ซึ่งยาที่ใช้ในการรักษาจะต้องมีสรรพคุณตรงกับอาการที่ผู้ป่วยเป็นอยู่
3. เพื่อการป้องกันโรค เช่น การใช้ยาเพื่อป้องกันโรคต่างๆ ได้แก่ การฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาด การให้วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอในเด็ก เป็นต้น

2. ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ยามีอะไรบ้าง

- 1) การขาดความรู้ในการใช้ยา เพราะไม่ได้รับการศึกษา หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อาจก่อให้เกิดอันตรายจากปัญหาต่างๆดังนี้
- 2) การใช้ยาไม่ถูกต้อง ได้แก่ ไม่ถูกโรค บุคคล เวลา วิธี ขนาด ประเภท ซึ่งทำให้การรักษาโรคไม่มีประสิทธิภาพ และอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายได้
- 3) ถอนหรือหยุดยาทันที ยาบางชนิดมีผลการรักษา อาจใช้ไม่เหมาะสมอาจทำให้เกิดผลข้างเคียงต่อร่างกายได้ ฉะนั้นก่อนการใช้ยาควรปรึกษาแพทย์
- 4) การใช้ยาร่วมกันหลายชนิดหรือใช้ร่วมกับผู้อื่น การใช้ยาร่วมกันหลาย ๆ ขนานในการรักษาโรค เช่น การใช้ยาชุด ซึ่งมียาอยู่หลายชนิดรวมกัน และอาจเป็นยาประเภทเดียวกันโดยจะเสริมฤทธิ์ทำให้เราได้รับยาเกินขนาดและเกิดความจำป็น หรืออาจมีผลด้านฤทธิ์กันเองทำให้มีผลต่อการรักษา การดื้อยา การแพ้ยา ในกรณีที่มีผลข้างเคียงเกิดอย่างรุนแรง อาจส่งผลให้ผู้บริโภคเสียชีวิตได้

- 5) คุณภาพของยา นอกจากผู้ซื้อยาแล้ว คุณภาพของยายังเป็นสิ่งสำคัญต่อการใช้ยา ซึ่งอาจเป็นผลมาจากสิ่งต่างๆ

คำชี้แจง : นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. สาเหตุที่สำคัญในการใช้ยาผิดหรือการติดยาคืออะไร

1. เลือกซื้อยาที่มีราคาถูก และหาซื้อได้ง่าย

2. มีพฤติกรรมความเชื่อของบุคคลต่อยาที่ใช้แบบผิดๆ โดยมีความเชื่อว่ายาชนิดนี้สามารถรักษาอาการของโรคนี้ได้ ซึ่งในบางครั้งอาจเป็นผลเสียที่กำหนดให้เกิดโรคแทรกซ้อนขึ้น

3. การหลงเชื่อคำโฆษณาถึงสรรพคุณของยาชนิดนั้นๆ

4. การเลียนแบบบุคคลที่ใกล้ชิด เช่น บุคคลภายในครอบครัว เพื่อน เป็นต้น

5. ซื้อยาตามความนิยม ตามสังคม เพื่อเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น

6. ขาดกฎหมาย มาตรการหรือบทลงโทษต่อการซื้อขาย และการผลิตที่ไม่ถูกต้อง

2. การใช้ยาที่ไม่ถูกต้อง อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ยาอย่างไรบ้าง

1. การใช้ยาเพื่อคลายความเครียด จะทำอันตรายต่อดับ ไต ระบบประสาท และสมองได้

2. การใช้ยาชูกำลัง หรือหมายถึง เครื่องดื่มชูกำลัง มีผลต่อการทำงานของหัวใจ สมอง และตับ

3. การใช้ยาแก้ปวด คือ ยาบ้า จะเกิดอาการติดยา ประสาทเสื่อม เกิดอาการประสาทหลอน

4. การใช้ยาแก้ปวด หากรับประทานไปนานๆ ยาไปสะสมในร่างกาย และมีผลต่อดับและไต

5. การใช้ยาชุด ทำให้กระดูกผุ เลือดจาง ดับและไตทำงานผิดปกติ กระทบอาหารเป็นแผล

6. การใช้ยาลดความอ้วน ใจสั่น รู้สึกตื้อตัน หงุดหงิดง่าย วิงเวียนศีรษะ นอนไม่หลับ เครียด

7. ยาและอาหารเสริม ราคาแพงทำให้ต้องเปลืองเงินทองมาก

บัตรเฉลย ศูนย์การเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง ปัญหาและอันตรายจากการใช้ยา

คำชี้แจง : นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. องค์ประกอบสำคัญที่มีต่อการแพ้ยา คือ

1) ชนิดของยา เช่น ยาเพนิซิลลิน เตตราซัยคลิน เซรุ่มแก้พิษงู เซรุ่มแก้พิษสุนัขบ้า
วัคซีนประเภทต่างๆ เป็นต้น

2) วิธีการใช้ยา การแพ้ยาเกิดขึ้นได้จากยาทุกประเภทและทุกแบบ แต่อัตราการเกิด
ไม่เท่ากัน ซึ่งการรับประทานจะทำให้เกิดการแพ้น้อยที่สุด ส่วนการฉีดยาจะทำให้เกิดอาการ
แพ้ได้อย่างรวดเร็วและแก้ไขได้ยากที่สุด ซึ่งมีผลทำให้เสียชีวิตได้

3) พันธุกรรม การแพ้ยาเกี่ยวข้องกับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ตลอดจนความไว
ในการถูกกระตุ้นให้แพ้ยา

4) การได้รับการกระตุ้นมากเกินไป เช่น การได้รับยาหลายชนิดในเวลาเดียวกัน
จะทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย เป็นต้น

2. พิษของยา การใช้ยาที่เกินขนาดเพราะใช้ยาไม่ถูกวิธี อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายได้
ซึ่งมีผลต่อระบบอวัยวะของร่างกายต่างๆ คือ

1. ระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้นอนไม่หลับ ปวดศีรษะ กระวนกระวาย

2. ระบบเส้นประสาท ทำให้หิว อืด หูหนวก

3. ระบบไหลเวียนโลหิต ทำให้หัวใจเต้นผิดปกติ เกิดความผิดปกติของเม็ดเลือด

4. ระบบทางเดินอาหาร อาจทำให้เกิดแผลในกระเพาะอาหาร

5. ครรภ์มารดา มีอันตรายต่อทารกในครรภ์ ซึ่งอาจทำให้สูญเสียอวัยวะตั้งแต่ตั้งครรภ์

6. อวัยวะอื่นๆ เช่น ตับ ไต ที่ทำหน้าที่กำจัดของเสียออกจากร่างกาย แต่เนื่องจาก
สถานการณ์ที่ต้องทำงานหนัก หรือได้รับยาบางชนิด ส่งผลต่อสภาพของร่างกายได้ เป็นต้น

บัตรเฉลย
ศูนย์สำรอง : ศูนย์การเรียนรู้ที่ 5
เรื่อง ยาสามัญประจำบ้าน

คำชี้แจง : นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. นักเรียนบอกชื่อยาสามัญประจำบ้าน พร้อมทั้ง สรรพคุณ ขนาดและวิธีใช้ และค่าเดือน
 มา 3 ชนิด

ชื่อยา	สรรพคุณ	ขนาดและวิธีใช้	ค่าเดือน
พาราเซตามอล 500 กรัม	ลดไข้ บรรเทา อาการปวด	♦ กินทุกๆ 4 ชั่วโมง หรือ 6 ชั่วโมง เมื่อมีอาการปวด	♦ ไม่ควรใช้ยา ติดต่อกันนาน เกิน 7 วัน
ยาเม็ดแก้แพ้ คลอร์เฟนิรามีน	บรรเทาอาการ แพ้ เช่น ลมพิษ	♦ กินทุกๆ 4 ชั่วโมง หรือ 6 ชั่วโมง เมื่อมีอาการแพ้	♦ ไม่ควรใช้ยา ติดต่อกันนาน เกิน 7 วัน
ยาน้ำโพวิโดน - ไอโอดีน	ใช้ใส่บาดแผล ทำความสะอาด แผลติดเชื้อ	♦ ใช้ทาบริเวณ บาดแผล	♦ ยาใช้ทาภายนอก ห้ามรับประทาน

2. ข้อควรปฏิบัติในการใช้ยามีกี่ข้อ อะไรบ้าง

1. เลือกใช้ยาตามความจำเป็นและใช้ยาให้ตรงกับอาการ
2. อ่านฉลากยาให้ละเอียดและให้เข้าใจทุกครั้งก่อนใช้ยา
3. ยาที่กินก่อนอาหาร ควรกินก่อนอาหาร 30 นาที และยาที่กินหลังอาหาร ควรกิน
หลังอาหารประมาณ 10-15 นาที
4. เมื่อใช้ยาเสร็จแล้วต้องปิดซองยาหรือขวดยาให้สนิท
5. ถ้าใช้ยาแล้วเกิดอาการแพ้ยา ควรเลิกใช้แล้วรีบไปพบแพทย์ทันที
6. เก็บยาไว้ในที่สุญญากาศที่พ้นมือเด็ก
7. ไม่ควรหาซื้อยาตามคำอวดอ้างในสรรพคุณ
8. ไม่ควรใช้ยาที่หมดอายุหรือยาที่ฉลากหลุดไป

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง ยาและสารเสพติด

1. ง

2. ก

3. ก

4. ข

5. ข

6. ง

7. ก

8. ก

9. ข

10. ก